

ВИДИ ТА ВПЛИВ РИЗИКІВ ПРИ ОЦІНЮВАННІ ВАРТОСТІ ІТ-КОМПАНІЇ

Гнесіна Н.В., Ларка М.І., Сударкіна С.П.
*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Оцінювання будь-якого бізнесу та ІТ-компанії, в тому числі, дуже актуально з декількох причин. По-перше, це необхідно при прямому продажі компанії, по-друге, для визначення ефективності компанії в сучасних ринкових умовах, по-третє, для оцінювання її конкурентоспроможності і визначення подальших перспектив існування, тобто, для вирішення задач стратегічного планування. Основні підходи до оцінювання ІТ-компаній залишаються такими ж, як і для будь-якого бізнесу. Цей процес складається з 3-х етапів: оцінювання внутрішнього стану справ в компанії на базі використання діючих фінансових інструментів; виявлення впливу зовнішнього середовища за допомогою одного або декількох існуючих методів та визначення і оцінювання впливу факторів ризику, які змінюються як кількісно, так і якісно. Впливові і головне практично неконтрольовані фактори ризику, в основному, концентруються в зовнішньому середовищі. Саме тому для їх оцінювання треба мати статистичну базу за останній період та динаміку економічних показників аналогічних компаній. Ситуація у зовнішньому середовищі складається з двох складових: макро- і мікропроцесів.

З одного боку, мають місце стабільні довготривалі тренди, які залежать від загальної ринкової ситуації не тільки в конкретній галузі, але й в цілому в господарстві країни і навіть, в світі. Це пояснюється тим, що розглядаються консервативні макропроцеси, які розвиваються повільно, але проте мають суттєвий та довготривалий вплив при високому ступені невизначеності.

З іншого боку, ситуація досить динамічно змінюється завдяки внутрішнім чинникам в даній галузі або на конкретному підприємстві. Вони представляють собою мікропроцеси, які легше виявити та спрогнозувати їх вплив в даному конкретному випадку.

Саме тому, з нашого погляду, ці дві складові ризиків треба відрізнити не тільки принципово, а й в практичному, методично-розрахунковому сенсі.

Для оцінювання впливу першої складової можна використовувати загально відомі методики оцінювання впливу зовнішніх факторів на будь-який бізнес. Наприклад, метод STEP (або PEST), які дозволяють оцінити вплив соціальних, технологічних, економічних та політичних факторів в сукупності за допомогою бального методу з урахуванням їх вагомості.

Друга складова факторів ризику пов'язана з мікропроцесами, які розвиваються більш динамічно, частіше змінюються, і саме тому, тут доречно використовувати метод сценаріїв з різними ступенями ймовірності.

Зрозуміло, що в результаті буде отримано не один дискретний результат, а зону можливих значень параметрів з різними рівнями ймовірності. Це значно розширює коло можливостей для прийняття остаточних управлінських рішень.